

INDID
Instytut Dyskursu
i Dialogu

Podsumowanie konferencji

MEDIA METER

oraz

Gali Dobrego Dziennikarstwa 2024

SPINANSOWANO ZE ŚRODKÓW NARODOWEGO INSTYTUTU WOLNOŚCI –
CENTRUM ROZWOJU SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO W RAMACH
KORPUSU SOLIDARNOŚCI – RZĄDOWEGO PROGRAMU WSPIERANIA I ROZWOJU
WOLONTARIATU SYSTEMATYCZNEGO NA LATA 2018–2030

Opracowali:

Elżbieta Sypniewicz

Piotr Rączkowiak

Agnieszka Ptasik

Podsumowanie konferencji MediaMeter oraz Gali Dobrego Dziennikarstwa 2024

5 grudnia 2024 roku w Warszawie odbyły się dwa znaczące wydarzenia dla polskiego dziennikarstwa i debaty publicznej. Pierwsze z nich – konferencja MediaMeter 2024 – było podsumowaniem dwuletniego projektu „Obywatelska Agencja Ratingowa”, którego założenie opierało się na sprawdzeniu funkcjonowania najpopularniejszych mediów w Polsce pod kątem jakości publikowanych przez nie treści oraz standardów w redakcjach medialnych. Ostatecznym celem projektu było nadanie mediom w Polsce not i stworzenie rankingu bazującego na obiektywnych kryteriach, zupełnie tak, jak agencje ratingowe nadają ratingi np. państwom. Konferencję MediaMeter 2024 sfinansowano w ramach realizacji projektu „Obywatelska Agencja Ratingowa” ze środków Narodowego Instytutu Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego w ramach Rządowego Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich NOWEFIO na lata 2021–2030.

Drugie wydarzenie, które również miało miejsce 5 grudnia 2024, to Gala Dobrego Dziennikarstwa. Już po raz szósty odbył się konkurs Dobrego Dziennikarstwa, do którego Kapituła konkursu nominowała najlepsze materiały dziennikarskie zebrane na przestrzeni całego roku, opisane przez wolontariuszy fundacji Instytut Dyskursu i Dialogu na portalu DobrzyDziennikarze.pl. Kolejnym etapem konkursu było publiczne głosowanie przez stronę internetową fundacji, w dniach 12–26 listopada 2024 roku. W ten sposób wyłoniono zwycięzców, a nagrody przyznano właśnie podczas Gali. Wydarzenie sfinansowano ze środków Narodowego Instytutu Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego w ramach rządowego programu rozwoju organizacji obywatelskich na lata 2018–2030 PROO – w ramach zadania „Media? Obywatelskie!”.

Organizatorami obu przedsięwzięć była fundacja Instytut Dyskursu i Dialogu (INDID). Jest to organizacja pozarządowa, której celem jest budowa lepszej debaty publicznej w Polsce. W ramach jej działalności setki wolontariuszy analizują przekazy medialne, wyróżniają rzetelne materiały dziennikarskie i współorganizują szkolenia z zapobiegania dezinformacji.

Konferencja MediaMeter 2024

Rozpoczęcie

Konferencja MediaMeter rozpoczęła się w samo południe 5 grudnia 2024 roku w budynku Szawa Conferece. Oficjalne otwarcie uświetnił swoją obecnością Dyrektor Narodowego Instytutu Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego Michał Braun, który przekazał prezesowi INDID – Filipowi Gotębiewskiemu certyfikat „Miejsca Przyjaznego Wolontariuszom”. Fundacja otrzymała to wyróżnienie po raz kolejny, za spełnienie kryteriów wysokiej jakości zarządzania wolontariatem i współpracę z wolontariuszami. Szlachetny dowód uznania, został przyznany, aż do 2027 roku.

– „Bez wolontariuszy nie ma działań rzeczniczych, bez wolontariuszy nie ma działań strażniczych. Pokazują to różnego typu organizacje, które właśnie siłą dziesiątek, setek tysięcy obywateli i obywaterek prowadzą różnego typu działania (...) monitorujące działania władz.”
– mówił Michał Braun.

Panele dyskusyjne

W ramach konferencji, oprócz prezentacji rezultatów projektu Obywatelskiej Agencji Ratingowej, odbyły się dwa panele dyskusyjne. W pierwszym z nich pt. „**Warunki zatrudniania dziennikarzy**” udział wzięły:

- Renata Kim — dziennikarka i szefowa działu „Społeczeństwo” w czasopiśmie „Newsweek Polska”;
- Katarzyna Włodkowska — reporterka „Dużego Formatu”, magazynu „Gazety Wyborczej”, a także autorka książki „Na oczach wszystkich”;
- Paulina Januszewska — dziennikarka z wydawnictwa „Krytyki Politycznej”.

Rozmowę z ramienia INDID poprowadził Wiktor Nowak. Podczas panelu poszukiwano odpowiedzi na pytania takie jak:

- Czy dziennikarze traktowani są godnie i z szacunkiem?
- Czy w redakcjach dochodzi do mobbingu lub molestowania seksualnego?
- Czy osoby wykonujące zawód dziennikarza są sprawiedliwie wynagradzane?

Prelegentki podkreślały kwestię odpowiedzialności zawodu dziennikarza, a także rozwinęły wątek dotyczący zjawiska przemocy i opowiedziały, jak powszechnie ono występuje. Mówiły również o kwestiach związanych z przepracowaniem, wypaleniem zawodowym oraz zmianą pokoleniową.

– „Ja jako pracownik to jestem ktoś, kogo wynajmuje pracodawca, żeby dostać produkt. On nie jest moim właścicielem. I to jest ta zmiana pokoleniowa w myśleniu, która mi się bardzo podoba.” – mówiła Katarzyna Włodkowska.

W trakcie dyskusji dziennikarki zaznaczyły, że na dziennikarzach spoczywa obowiązek kontrolowania i ujawniania nieścisłości oraz afer wielu sfer społecznych, natomiast nie ma podmiotu, który mógłby kontrolować dziennikarzy. Dlatego dobrze, że istnieją zajmujące się tym organizacje pozarządowe.

W dyskusji wielokrotnie powracano do kwestii przemocy. Renata Kim zaznaczyła, że można być świetnie wyspecjalizowanym w danej dziedzinie tematycznej, ale równocześnie nie nadawać się na stanowisko kierownicze i zarządzać innymi ludźmi.

– „Jest najwyższy czas, żeby powiedzieć, że osoba, która krzywdzi osoby, które w jakiś sposób od niej zależą, nie powinna móc nimi kierować. To jest po prostu niszczenie życia, dlatego, że to nie jest tak, jak my sobie lekko mówimy, że to jest przemoc, mobbing, molestowanie... Na końcu tego jest zniszczone ludzkie życie.” – tłumaczyła Renata Kim

Wszystkie panelistki zgodziły się, że kluczową sprawą w dobrym dziennikarstwie jest odpowiednie zarządzanie. Dziennikarze są „samosterowni i dowożą towar” – jeśli przełożony jest w stanie obdarować dziennikarza zaufaniem w pracy, zaowocuje to dobrym materiałem. Zauważono, że w ostatnich latach kultura pracy się zmienia, między innymi dzięki związkom zawodowym.

– „Robienie mediów to jednak nie jest to samo, co produkowanie gwoździ. My jednak musimy wiedzieć, że pewne rzeczy, które robimy one nie mają wartości rynkowej, one nie przynoszą zysku. Informacja, prawda, dobro.... możemy sobie tutaj wstawić demokrację – co chcemy, w co wierzymy, no to nie są rzeczy, które przekładają się na czysty zysk.” – uzasadniała Paulina Januszewska.

Poruszono również kwestię lęku w miejscu pracy, a także szukania pomocy i rozwiązań trudnych sytuacji. Panelistki podkreśliły, by nie bać się prosić o pomoc, zaznaczać swoje granice, a także pamiętać o tym, że coś, co dla jednej osoby może być wrażliwą „struną”, dla innych jest czymś normalnym – warto zatem mówić wprost o swoich czułych punktach.

Kolejny panel dyskusyjny nosił tytuł „**Standardy etyki dziennikarskiej w redakcjach i ich przestrzeganie w praktyce**”. W dyskusji udział wzięli:

- Maciej Bąk – reporter Radio ZET, od niedawna współpracujący z Newsweek Polska, gdzie przygotowuje analityczne rozmowy z politologami oraz socjologami;
- Marek Palczewski – doktor habilitowany w dyscyplinie nauk o komunikacji społecznej i mediach, a także wieloletni dziennikarz i reporter TVP, współpracownik tygodnika "Angora";
- Michał Chlebowski – badacz z zakresu m.in. etyki mediów i standardów dziennikarskich, doświadczony dziennikarz, a także członek międzynarodowej grupy roboczej „Establishing Effective Media Self- Regulation in Poland” i Polskiego Towarzystwa Komunikacji Społecznej.

Rozmowę z ramienia INDID poprowadziła Marlena Szyber–Popko. W panelu uczestnicy podjęli następujące tematy:

- Czy dziennikarze faktycznie stosują się do zasad etyki dziennikarskiej?
- Czy publikowane artykuły opierają się na subiektywnych preferencjach autora czy autentycznych faktach?
- Czy dochodzi do cenzurowania treści przez redaktorów naczelnych/wydawców?

Dyskusję rozpoczęto od próby znalezienia odpowiedzi na pytanie, czym właściwie jest etyka dziennikarska i jak należy ją definiować.

– „Ogólnie rzecz biorąc, etyka dziennikarska to taka, jak gdyby wskazówka dla dziennikarza, co może robić, co powinien robić, a czego mu nie wolno”. – wyjaśnił dr Marek Palczewski.

– „Etyka dziennikarska łączy się zawsze z trzema wymiarami: z profesjonalizmem, z odpowiedzialnością i z wolnością.” – dodał Michał Chlebowski

Zauważono jednak, że mimo wielu przepisów nie ma jednego, spisanego „kodeksu” – wiele decyzji podejmuje sam dziennikarz, niejednokrotnie postawiony przed dylematem, co powinno być informacją publiczną, a co nie jest społecznie istotne. Paneliści opowiedzieli również, w jaki sposób materiały publikowane przez redakcje medialne są sprawdzane pod kątem przestrzegania etyki dziennikarskiej. W wielu z nich zatrudnieni są dziennikarze, którzy nie są bezpośrednio zaangażowani w tworzenie materiałów – w zamian ich zadaniem jest sprawdzenie, czy dany materiał spełnia standardy, które zostały przyjęte jako etyczny standard danej redakcji.

Prelegenci poruszyli również temat weryfikowania źródeł informacji. Z ust dra Marka Palczewskiego padło stwierdzenie, że liczba źródeł zależy od gatunku dziennikarskiego – prowadząc dziennikarstwo śledcze koniecznie należy kilkakrotnie sprawdzić kanały informacyjne, natomiast publicystyka nie wymaga aż takiej skrupulatności. Podkreślono również, że w dziennikarstwie lepiej być rzetelnym niż pierwszym, choć niestety nie wszystkie redakcje przestrzegają tej zasady.

Kolejno prelegenci poruszyli kwestię dezinformacji oraz fake newsów.

– „Musimy spojrzeć na dezinformację [...] bardziej wieloaspektowo [...]. Dezinformacja dzisiaj pochodzi z bardzo wielu różnych źródeł i najczęściej dziennikarze padają ofiarami nieprawdziwych, zmanipulowanych informacji i zdarza się, że bez odpowiedniej weryfikacji są przekazywanymi tą informacją dalej. Natomiast chyba nie stawiałbym takiego znaku równości, że dezinformacja łączy się bezpośrednio z dziennikarstwem jako jej źródłem.” – tłumaczył Michał Chlebowski.

W kwestii obiektywizmu padły ze strony prelegentów takie stwierdzenia jak „obiektywizm w dziennikarstwie to utopia” oraz „obiektywizm mógłby być zagrożeniem”. Paneliści zgodzili się, że mówiąc o dziennikarstwie powinniśmy dążyć do rzetelności, staranności i bezstronności. Podkreślono również, że celem dziennikarza jest dążenie do prawdy, a nie za wszelką cenę zachowanie równowagi stron.

Następnie dyskusja objęła nietatwy temat sztucznej inteligencji. Dziennikarze zgodnie przyznali, że sztuczna inteligencja może przydać się w pracy dziennikarza do wyszukiwania źródeł, streszczenia artykułów, raportów czy porządkowania treści, jednak nigdy nie zastąpi

żywego człowieka zdolnego udać się na miejsce zdarzenia, krytycznie analizować, czy współczuć.

– „Tworzenie obrazów, sztucznych wypowiedzi itd. [...] my jako dziennikarze jesteśmy od tego, żeby pokazać ludziom prawdziwe obrazy. Ludzie nie są zainteresowani tym, żebyśmy pokazali im fałszywe obrazy, stworzone. Może w galerii sztuki.” – mówi Marcin Bąk.

Dyskusję zakończył Michał Chlebowski optymistycznymi słowami: „Ja wierzę w dziennikarstwo. [...] Czym bardziej patrzę na zmieniający się świat tym bardziej w nie wierzę.”

Projekt Obywatelskiej Agencji Ratingowej

Kluczowym elementem konferencji MediaMeter 2024 była prezentacja projektu Obywatelskiej Agencji Ratingowej (OAR). Projekt ten, realizowany przez Instytut Dyskursu i Dialogu, powstał, aby w erze *postprawdy*, kiedy coraz większe znaczenie zyskują kliknięcia (clickbaity), bazowanie na emocjach czy generowanie zysków kosztem jakości materiałów dziennikarskich, jako kontrapunkt można było tym zjawiskom przeciwdziałać.

– „Dobre i rzetelne dziennikarstwo, które do tego jest opłacalne dla odbiorcy i dla samego medium.” – mówi prezes Instytutu Dyskursu i Dialogu Filip Gołębiowski.

Cel projektu

Nadrzędną ideą jaka towarzyszyła twórcom OAR było wytworzenie u odbiorców (obywateli) przekonania, że rzetelność jest zjawiskiem uniwersalnym i niezależnym od linii redakcyjnej danego medium. Tego typu trudna zmiana perspektywy odbiorcy z przekonania go, że nie zawsze należy zgadzać się z usłyszaną, czytaną i podaną treścią, aby uznać ją za uczciwą i właściwą z punktu widzenia warsztatu dziennikarskiego jest i była największym wyzwaniem projektu.

Kolejnym punktem odniesienia była odpowiedź na proste pytanie: „Które media są naprawdę warte oglądania, czyli które prezentują rzetelne treści?”. Rozwiązaniem okazało się wzorowanie na największych podmiotach międzynarodowych, które przyznają ratingi poszczególnym krajom, co wpływa i warunkuje wiele aspektów ich funkcjonowania, np. w zakresie: inwestycji, praworządności, gospodarki. W ramach samego Audytu

Obywatelskiego istotne było przełożenie tego na sprawdzenie podmiotów medialnych w Polsce, czyli kompleksowa ocena funkcjonowania redakcji medialnych w kilku wymiarach:

- dostosowania budynków i pomieszczeń wewnętrznych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (dalej OzN);
- przestrzegania praw pracowniczych i warunków pracy dziennikarzy i pracowników mediów (dalej PP);
- niezależności finansowej mediów (udział kontraktów reklamowych ze spółek skarbu państwa i od innych podmiotów w budżecie medium) (dalej NF);
- prawnego wyznacznika jakości dziennikarskiej (wygrane/przegrane procesy, liczba sprostowań, itp.) (dalej PW).

Kolejny element decydujący o nocie końcowej został powiązany z wynikami obywatelskiego monitoringu mediów, który był i jest dokonywany na bieżąco przez wolontariuszy fundacji INDID w ramach programu INDID MEDIA WATCH. Jest to analiza przekazów medialnych w kilku wymiarach:

- zgodności tytułów z treścią (dalej ZT);
- unikania stronniczości politycznej (dalej SP);
- unikania manipulacji i fake newsów (MFN);
- unikania stosowania propagandy (PR);
- unikania stosowania hejtu i mowy nienawiści (MN).

Oceny końcowe, podobnie jak ma to miejsce w ramach największych agencji ratingowych, stanowią sumę składową powyższych czynników. Gradacja not prezentuje się następująco (od najwyższej):

A+; A-; B+; B-; C+; C-; D+; D-; E.

Wybór redakcji

Do projektu OAR wybrano 30 największych redakcji w Polsce, gdzie decydującym czynnikiem była kwestia dotarcia do odbiorcy, czyli skala zasięgu danego medium. Redakcje podzielono opierając się na klasycznej typologii:

- prasę: „Do Rzeczy”, „Dziennik Gazeta Prawna”, „Gazeta Polska (tygodnik)”, „Fakt (Gazeta Codzienna)”, „Rzeczpospolita”, „Super Express”, „Wprost”, „Sieci”, „Newsweek”, „Gazeta Wyborcza”, „Polityka (tygodnik)”, „Gazeta Polska Codziennie”;
- radio: Polskie Radio (Jedynka i Trójka), Radio Gdańsk, Radio Lublin, Radio Zet, RMF, TOK FM;
- telewizję: TVN, Polsat, TVP, Republika (TV);
- portale internetowe: wpolityce.pl, gazeta.pl, interia.pl, wp.pl, onet.pl, wpolityce.pl, PAP.

Przeszkolone zespoły wolontariuszy INDID miały zbadać kompleksowo zarówno ich funkcjonowanie, jak i dokonać analizy publikowanych przez nie treści – przekazów medialnych.

Metoda białego wywiadu

Praktyczna realizacja projektu Obywatelskiej Agencji Ratingowej napotkała na szereg nieprzewidzianych problemów, wynikających w dużej mierze z braku odzewu od większości redakcji. Media publiczne zdecydowanie częściej reagowały na wszelkie próby kontaktu ze strony Instytutu Dyskursu i Dialogu, co wynika z obowiązku nałożonego na nie przez obowiązujące przepisy prawne, tj.: dostęp w trybie informacji publicznej. Natomiast podmioty prywatne, komercyjne, zignorowały pytania przesyłane drogą elektroniczną i listowną, a nawet próby nieformalnego kontaktu ze strony przedstawicieli fundacji.

Rozwiązaniem tego problemu okazało się zastosowanie, w porozumieniu z grantodawcą, metody białego wywiadu. Według „Wielkiego słownika języka polskiego” są to „czynności polegające na jawnym pozyskiwaniu i gromadzeniu informacji pochodzących z ogólnie dostępnych źródeł”. Równolegle w redakcjach, które wyraziły zgodę i zaprosiły wolontariuszy do siebie, przeprowadzono audyt zgodnie z wytycznym zaprezentowanymi wcześniej. W trakcie swojego wystąpienia Filip Gołębiowski zaprezentował jedynie kilka najciekawszych wniosków podsumowujących projekt. Kompletne sprawozdanie z całości trwania projektu OAR, zapowiedziane zostało na koniec 2024 roku.

Dostosowanie budynków i pomieszczeń wewnętrznych do potrzeb OzN

Pierwszy zaprezentowany obszar, dotyczył kwestii związanych z warunkami infrastrukturalnymi budynków redakcji, zarówno tych zewnętrznych jak i wewnętrznych. Większość odwiedzonych redakcji posiadała jakąś formę udogodnienia dla OzN, np.: miejsca parkingowe dostosowane do ich potrzeb (średnio jedno lub dwa). Wyjątek w tym zakresie

stanowiły redakcje, gdzie przed budynkiem nie było wyodrębnionych miejsc dla OzN, ale pojawiły się inne ułatwienia (np. TVN – odnotowano istnienie rampy; redakcje „Polityki” i „Gazety Polskiej” mieściły się na parterze). Audyty wykazały rodzaj zależności, wynikający bezpośrednio z rodzaju budynków, w których mieszczą się same redakcje. Z jednej strony odwiedziliśmy nowoczesne biurowce, w których infrastruktura jest dostosowana i spełnia standardy OzN np.: Wirtualna Polska, a z drugiej strony – budynki starszego typu, dla których wymogi te stanowią wyzwanie i mają mniej udogodnień np.: Radio Gdańsk, Radio Lublin.

Znaczący wyjątek stanowiła siedziba TVP (przy ulicy Jana Pawła Woronicza), która ze względu na obszar powierzchni oraz dużą ilość samodzielnych obiektów (ok. 30) i budynków jest bardzo zróżnicowana pod względem infrastruktury. Dodatkowo warto podkreślić, że cały obszar TVP podlega zakazowi fotografowania, będąc częścią infrastruktury krytycznej.

We wszystkich poddanych działaniom audytowym redakcjach wyposażenie nie budzi zastrzeżeń: krzesła, biurka czy dostęp do sprzętu służącego do pracy dziennikarskiej jest zapewniony na wysokim poziomie. Podobnie zweryfikowano na plus przestrzenie wspólne dla pracowników, które umożliwiają im spożycie posiłków lub odpoczynek.

Przestrzeganie praw pracowniczych i warunków pracy dziennikarzy oraz pracowników mediów

Kolejny zaprezentowany obszar dotyczył praw pracowniczych i traktowania dziennikarzy w redakcjach (PP). Działania audytowe skupiły się na kilku kluczowych obszarach:

- Czy istnieją procedury antymobbingowe/przeciwdziałające molestowaniu seksualnemu w redakcjach?
- Czy są możliwości pracy zdalnej w redakcjach?
- Czy są możliwości rozwojowe dla młodych stażem pracowników?
- Czy istnieją związki zawodowe/rady pracownicze?

Szczegółowe odpowiedzi na powyższe pytania znajdują się na stronach zapowiedzianego raportu podsumowującego projekt OAR. Natomiast już w czasie konferencji ujawniono, że w Wirtualnej Polsce nie funkcjonują związki zawodowe, a interesów zatrudnionych w redakcji osób chroni Rada Pracownicza. Z kolei w TVP brak jest procedur antymobbingowych czy

przeciwdziałających molestowaniu seksualnemu, ponieważ tego typu problem nie ma racji bytu.

Niezależność finansowa mediów

Następnie przedstawione zostały zagadnienia, dotyczące finansowych aspektów funkcjonowania redakcji (NF). W ramach działań audytowych, napotkano duży problem w dotarciu do danych finansowych, należało również uwzględnić zasadniczą różnicę, pomiędzy podmiotami prywatnymi a publicznymi, a także zweryfikować szereg specjalistycznych informacji (rejstry sądowe). Media publiczne mają obowiązek udostępniać swoje sprawozdania finansowe, dlatego wiele informacji udało się odnaleźć w biuletynie informacji publicznej (BIP), lub na stronach internetowych poszczególnych podmiotów. Jednocześnie od momentu rozpoczęcia formalnej likwidacji we wszystkich spółkach mediów publicznych oraz wstrzymania środków finansowych z tytułu abonamentu, media publiczne, aby dalej funkcjonować, otrzymały dotacje celowe na swoją działalność. Pieniądze przekazało Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego zgodnie z art.31. ust.2. ustawy o radiofonii i telewizji. Skalę omówionego zjawiska, można było zobaczyć w trakcie prezentacji konkretnych sum ze strony internetowej Polskiego Radia:

- 28 lutego 2024 roku – 10 000 010 zł,
- 23 kwietnia 2024 roku – 74 200 000 zł,
- 5 lipca 2024 roku – 61 100 000 zł,
- 11 września 2024 roku – 30 000 000 zł,
- 2 października 2024 – 85 000 000 zł.

(źródło: <https://www.polskieradio.pl/13/11019>)

W trakcie działań z zakresu białego wywiadu zauważono, że media liberalne częściej i bardziej transparentnie ujawniają swoje raporty finansowe na swoich stronach internetowych. W związku z tym są one łatwo dostępne dla odbiorcy poza płatnymi rejestrami sądowymi. Natomiast prywatne media konserwatywne częściej tę sferę działalności ukrywają, na co wskazuje brak odnośników na stronach czy portalach internetowych. Jednocześnie elementy, które są ujawniane, często nie zawierają kluczowych danych np. kwestii jednostkowych wynagrodzeń na poszczególnych stanowiskach różnego szczebla (niższy pracownik redakcji, średni szczebel, kierownictwo, etc.). Podczas konferencji zaprezentowano dane ze sprawozdań,

z których wynikało, że media prywatne, mające strukturę korporacyjną i dysponujące znacznym budżetem, są w stanie w *kreatywny* sposób przedstawić kwestie finansowe. AGORA – wydawca „Gazety Wyborczej” – podała procent budżetu przeznaczanego na pensje pracowników w porównaniu do najniższej krajowej i w odniesieniu do kobiet i mężczyzn – ale nie podano konkretnych kwot wynagrodzeń. Elegancko zaprezentowane dane w postaci kolorowych wykresów czy tabel bardzo rzadko przynosiły konkretne informacje. Najczęściej podawano kwoty dotyczące całości grupy medialnej, holdingu lub innych podmiotów współzależnych a niekoniecznie samych redakcji.

Prawny wyznacznik jakości dziennikarskiej

Ostatni obszar prezentacji wyników projektu OAR dotyczył szeregu podsumowań. Pokazano zestawienie poszczególnych podmiotów wraz z oznaczeniem sposobu przeprowadzenia audytu:

- pełen audyt udało się zrealizować w 5 redakcjach były to: PAP, Radio Gdańsk, Wirtualna Polska, Radio Lublin i TVP;
- audyt zewnętrznych części infrastruktury budynków przeprowadzono w: Grupa RASP: „Fakt (Gazeta Codzienna)”, „Newsweek”, portal onet.pl ponadto w siedzibie TVN, Polskiego Radia (Jedynka i Trójka) oraz w siedzibie AGORY – wydawcy „Gazety Wyborczej”;
- AGORA („Gazeta Wyborcza”) oraz Telewizja Republika w formie pisemnej (listownej) odmówiły podania jakichkolwiek informacji w odniesieniu do zapytania o realizowanie kontraktów ze spółkami skarbu państwa, powołując się na orzeczenia sądowe.

Pozostałe podmioty zignorowały działania fundacji INDID i nie odpowiedziały w żaden sposób, dlatego w ich przypadku korzystano z metody białego wywiadu.

W ramach podsumowania w trakcie konferencji wyróżniono dwie redakcje, które otrzymały najwyższą możliwą notę – A. Były to Polska Agencja Prasowa (PAP), oraz Wirtualna Polska (WP).

– „My przyjęliśmy taką taktykę, której skutkiem jest, że wszystkie strony sceny politycznej nas nie nienawidzą i chciałbym powiedzieć, że to [otrzymana nota A] jest warta wszystkich, tych

hejterskich komentarzy od wszystkich najważniejszych polityków w kraju. Dziękujemy!” – powiedział Marcin Bartnicki, zastępca redaktora naczelnego WP.

Filip Gołębiewski pod koniec prezentacji ponowił apel do wszystkich redakcji medialnych o wzięcie udziału w projekcie OAR, czyli umożliwienie dokonania w nich pełnego audytu, udzielenia odpowiedzi na wcześniej przesłane pytania oraz wypełnienie załączonej na końcu tej publikacji ankiety. Podziękował również, zaangażowanym przy projekcie wolontariuszom, za ich pracę zarówno w ramach przeprowadzenia audytów oraz białego wywiadu.

Gala Dobrego Dziennikarstwa

Gala Dobrego Dziennikarstwa jest corocznym wydarzeniem, podczas którego odbywa się podsumowanie działalności portalu DobrzyDziennikarze.pl i wyróżnienie na tej podstawie rzetelnych publikacji dziennikarskich. Nagroda przyznawana jest od 2018 roku. Do nagrody nominowani są dziennikarze i dziennikarki, których teksty zostały opisane na ww. portalu przez wolontariuszy fundacji INDID. W poprzednich latach zwycięzcami konkursu byli między innymi Janusz Schwertner, Andrzej Stankiewicz, Jakub Wiech, Łukasz Bok czy Tomasz Rożek. W zeszłym roku za serię tekstów o Willi Plus nagrodę otrzymali Justyna Suchecka–Jadczyk i Piotr Szostak.

Do głównych celów konkursu należy:

- prezentacja i promowanie bezstronnej postawy dziennikarzy;
- upowszechnianie dobrych praktyk w dziennikarstwie;
- promowanie zasad etycznego dziennikarstwa zapisanych w Karcie Etycznej Mediów;
- zwiększanie rzetelności przekazów dziennikarskich;
- promowanie Laureatów Konkursu

Portal DobrzyDziennikarze.pl powstał, aby regularnie przedstawiać światu przykłady nienagannego dziennikarstwa. Opisywane są na nim materiały rzetelne, których autor przyjmuje bezstronną postawę oraz stara się pokazywać różne perspektywy omawianej sprawy.

Materiały opisane na portalu DobrzyDziennikarze.pl wybierane są przez wolontariuszy Instytutu Dyskursu i Dialogu, który selekcjonują treści pochodzące z telewizji, radia, prasy, Internetu. Podczas wyszukiwania materiałów sprawdzają, czy publikacje zachowują następujące standardy:

- ekspozycja w danym medium (np. temat numeru);
- neutralność (czy w materiale dano głos różnym stronom, czy pokazano różne punkty widzenia);
- pozbawienie manipulacji, uproszczeń, kłamstw;
- odwołanie do rzetelnych danych, ekspertyz, raportów;
- waga podjętej tematyki (społeczna, polityczna, ekonomiczna).

Do konkursu zakwalifikowane są materiały dziennikarskie, które zdobyły najwyższe noty przyznane spośród artykułów opublikowanych na portalu DobrzyDziennikarze.pl. Następnie Kapituła Konkursowa nominuje po cztery materiały w każdej z kategorii: dziennikarstwo społeczne, dziennikarstwo śledcze, publicystyka, nowe media oraz nagroda główna. Kolejnym etapem jest głosowanie internetowe, podczas którego internautki i internauci mogą zagłosować na najlepszy materiał.

Kategorie w konkursie:

- Dziennikarstwo społeczne – nagroda dla dziennikarzy, którzy w swojej pracy koncentrują się na problemach społecznych, takich jak ubóstwo, nierówności społeczne, prawa człowieka czy wykluczenie. Laureaci tej nagrody to osoby, które podejmują się tematów z dużą dozą empatii i odpowiedzialności, dążąc do zmiany społecznej.
- Dziennikarstwo śledcze – ta kategoria docenia materiały, w których ujawniono sprawy będące dotąd ukryte przed opinią publiczną. To wyróżnienie dla dziennikarzy, którzy nie boją się odkrywać prawdy, nawet jeśli oznacza to stawienie czoła silnym interesom.
- Publicystyka – nagroda dla dziennikarzy, którzy angażują się w pogłębioną analizę i refleksję nad istotnymi tematami społecznymi i politycznymi. Nagroda ta trafia do autorów, którzy potrafią wzbudzić dyskusję oraz zmusić odbiorców do refleksji nad kluczowymi kwestiami.
- Nowe Media – wyróżnienie dziennikarzy, którzy potrafią wykorzystać nowoczesne technologie i platformy internetowe do przekazywania rzetelnych informacji. Honoruje tych, którzy skutecznie łączą innowacyjne podejście z wysoką jakością dziennikarską, tworząc wartościowe treści na nowych platformach, takich jak media społecznościowe czy podcasty.
- Nagroda Główna – przyznawana dziennikarzom za wyjątkowy wkład w podniesienie standardów dziennikarstwa. Ta prestiżowa nagroda trafia do osób, które swoją pracą nie tylko spełniają najwyższe normy etyczne, ale także wyznaczają nowe kierunki rozwoju zawodu. Laureat tej nagrody to osoba, która wpływa na jakość i wiarygodność mediów, wnosząc znaczący wkład w ich rozwój.

Kapituła konkursu

Kapituła konkursu składa się z ekspertów zewnętrznych oraz przedstawicieli Instytutu Dyskursu i Dialogu. W 2024 roku tworzyli ją: prof. Tomasz Gackowski, dr Klaudia Rosińska, dr Ewa Modrzejewska, dr Dominika Popielec, dr Monika Wawer, dr Bartłomiej Łódzki, Marcin Bartnicki, Janusz Schwertner, Sara Smyczek–Gołębiewska, Filip Gołębiewski i Wiktor Nowak.

Gala Dobrego Dziennikarstwa 2024

Gala Dobrego Dziennikarstwa 2024 odbyła się 5 grudnia 2024 roku w Szawa Conference – Centrum Konferencyjne. Na Facebookowym profilu Instytutu Dyskursu i Dialogu dostępna była transmisja online całego wydarzenia. Jak co roku głosowanie internetowe odbyło się za pomocą formularza dostępnego na stronie Konkursu pod adresem: <https://indid.pl/dobry-dziennikarz-2024>. Trwało w dniach 12 –26 listopada 2024 roku. Galę poprowadzili Marlena Szyber–Popko oraz Wiktor Nowak.

Nominowani w kategorii publicystyka:

1. Natalia Chudzyńska–Stępień za artykuł „Czarne scenariusze białego wywiadu. Kto stał za największym od dawna wstrząsem na polskiej giełdzie?”, Forbes. Dziennikarka w poszerzony sposób sprawdziła, kto stał za spadkami wartości firmy LPP na giełdzie i jaki miał w tym interes.

Opis tekstu na stronie DobrzyDziennikarze.pl:

<https://DobrzyDziennikarze.pl/2024/08/20/natalia-chudzynska-stepien-o-spolce-lpp-i-hindenburgu/>

2. Estera Flieger za tekst „Polityka historyczna. Bolesna lekcja od Niemiec”. Dziennikarka przyjrzała się jak wygląda polska polityka historyczna i jak kształtowała się pod różnymi rządami. Przeanalizowała poszczególne ruchy, skrytykowała i porównała nasze działania do niemieckich.

Opis tekstu na stronie DobrzyDziennikarze.pl:

<https://DobrzyDziennikarze.pl/2024/08/12/estera-flieger-o-polityce-historycznej/>

3. Łukasz Rogojasz za tekst „Wielka Brytania w ogniu i chaosie. Rosyjski trop przynosi nowe odpowiedzi”, interia.pl. Dziennikarz przeanalizował zamieszki w Wielkiej Brytanii pod kątem dezinformacji i rosyjskiego tropu w ich wywołaniu i nasilaniu. Opis tekstu na stronie DobrzyDziennikarze.pl:

<https://DobrzyDziennikarze.pl/2024/09/24/lukasz-rogojsz-o-dezinformacji-w-kontekscie-zamieszek-w-wielkiej-brytanii/>

4. Patryk Słowik za tekst „Grzech koalicji nie do wybaczenia. „Żenada z pseudokonkursami” [OPINIA]”, money.pl. Politycy koalicji rządzącej złożyli dużo obietnic w kampanii wyborczej. Patryk Słowik pochylał się nad tymi dotyczącymi konkursów do spółek skarbu państwa i zmiany, a raczej jej braku, w nominacjach do nich. Opis tekstu na stronie DobrzyDziennikarze.pl:

<https://DobrzyDziennikarze.pl/2024/04/20/patryk-slowik-o-zlamanych-obietnicach-koalicji-rzadzacej/>

Zwycięzcą został **Patryk Słowik**. Odbierając nagrodę wyraził swoją wdzięczność słowami:

– „Dziękuję. Nie chciałbym upolityczniać nadzwyczaj, chociaż tekst dotyczy polityki. Mogę powiedzieć tylko tyle, że zgadzam się z tym co Państwo powiedzieli, żeby nie kłaniać się władzy. Trochę drażni mnie to, że dziennikarze zaczynają analizować, czy publikacje akurat się przyczynią na rzecz jednej władzy, czy zaszkodzą komuś. Nie taka jest rola dziennikarzy. Wydaje mi się, że jesteśmy od tego, aby analizować rzeczywistość. Tutaj to publicystyka, więc więcej opinii, nawet niż faktów. [...]” – mówił Patryk Słowik.

Nominowani w kategorii Nowe Media:

1. Jakub Dymek i Marcin Gietzak za materiał „Zbigniew Parafianowicz vs. Dwie Lewe Ręce: Czy Ukraina ma przyszłość na Zachodzie?”, Dwie Lewe Ręce. Dziennikarze stworzyli nową markę na YouTube, w której lewicowo oraz obiektywnie i dociekliwie poruszają bieżące wydarzenia polityczne. Zapraszają gości, często ekspertów, którzy mogą mieć odmienne poglądy od prowadzących, jednak rozmowy odbywają się zawsze w atmosferze wzajemnego szacunku i dialogu. Opis materiału na stronie DobrzyDziennikarze.pl:

<https://DobrzyDziennikarze.pl/2024/05/17/dwie-lewe-rece-o-ukrainie/>

2. Witold Jurasz i Zbigniew Parafianowicz za materiał „Raport międzynarodowy. Scysja polsko-ukraińska. Jurasz: Ukraińcy w dużym stopniu pozostają ludźmi radzieckimi [PODCAST]”, Raport Międzynarodowy – Onet. Dziennikarze, eksperci od spraw międzynarodowych komentują bieżące wydarzenia, dysponując wiedzą często niedostępną dla opinii publicznej. A wszystko to w atrakcyjnej formie podcastu. Opis materiału na stronie DobrzyDziennikarze.pl:

<https://DobrzyDziennikarze.pl/2024/10/12/raport-miedzynarodowy-o-konferencji-yes/>

3. Profil Orientuj.sie na TikToku i Instagramie. W jaki sposób docierać do młodych z treściami politycznymi? Niech młodzi staną się dziennikarzami sejmowymi i wrzucają swoje treści na TikToka i Instagrama. W ten sposób profil orientuj.sie zdobył rzeszę fanów. Opis profilu na stronie DobrzyDziennikarze.pl:

<https://DobrzyDziennikarze.pl/2024/02/22/profil-orientuj-sie-na-tiktoku/>

4. Maria Stepan za materiał „Gruzja nie chce do rosj – byliśmy na protestach. Co mówią ulice Tbilisi?”, Kanał Zero. Media społecznościowe i nowe media nie muszą ograniczać się do krótkich i prostych komunikatów. Maria Stepan w Kanale Zero stworzyła pogłębiony materiał reporterski o protestach w Gruzji. Jej praca pokazuje, że YouTube z powodzeniem może zastępować telewizję. Opis innego materiału Marii Stepan na stronie DobrzyDziennikarze.pl:

<https://DobrzyDziennikarze.pl/2024/09/22/maria-stepan-o-powodzi/>

Zwycięzcami w kategorii nowe media zostali **Jakub Dymek oraz Marcin Gietzak**. Ze statuetką w dłoni panowie zabrali głos:

– „Kiedy wczoraj w Kanale Zero gościłem Zbigniewa Parafionowicza i on się dowiedział, że jesteśmy nominowani za rozmowę z nim, to naprawdę się ubawił. Ciekaw byłbym jego miny, gdyby zobaczył to teraz i ciekaw jestem, czy miał coś z tym wspólnego. W każdym razie jest w jakimś sensie zwycięzcą tej gali biorąc pod uwagę, że byli nominowani razem z Witkiem [Witold Jurasz] dwukrotnie. A teraz zupełnie na serio. Mam bardzo krótkie podziękowania. Chciałbym zacząć od podziękowań dla mojej siostry Kasi, która jest dla mnie wielkim wsparciem i którą haniebnie pominąłem przy podziękowaniach na niedawnej gali na podcast roku. Jestem jej to winien podwójnie. Ale też jestem to winien Zbychowi, który był gościem tej rozmowy, która była nominowana. Myślę, że Marcin się przyłączy do tego, bo jak sądzę bez erudycji, poczucia humoru i głębokiej wiedzy naszego gościa nie byłoby to możliwe, abyśmy tutaj stali, nie odbierali nagrody, także wielkie dzięki za Zbycha. To, że byliśmy nominowani w kategorii nowe media potraktowałbym jako swego rodzaju przewrotną ironię, ponieważ każdy z nas trzech, którzy przeprowadzili tę rozmowę, chyba [...] identyfikuje się jako „staro mediowo” – mógłbym wręcz powiedzieć konserwatywnie. Co może pokazuje, że przejście do innej formuły z zachowaniem starej etyki, czy pewnego etosu było tym, co jury i głosujący docenili, za co jeszcze raz, bardzo, bardzo dziękujemy.” – mówił Jakub Dymek

Kolejna kategoria dotyczyła dziennikarstwa społecznego. Nominowani:

1. Zbigniew Borek za tekst „Daleko od szosy”, Polityka. Czy im więcej samochodów w rodzinie tym wyższe ubóstwo? Zbigniew Borek poruszył niezwykle ważny temat wykluczenia mieszkańców mniejszych miejscowości i wsi. Opis tekstu na stronie DobrzyDziennikarze.pl:

<https://DobrzyDziennikarze.pl/2024/06/03/zbigniew-borek-o-wykluczeniu-komunikacyjnym/>

2. Martyna Bunda za tekst „Problem niezastępczy”, Polityka. Poruszyła w nim temat rodzin zastępczych. Reforma wprowadzająca takie rodziny była dobra i dawała nadzieję na lepsze życie dzieci. Po czasie niestety nie wszystko wyszło tak jak powinno. Opis tekstu na stronie DobrzyDziennikarze.pl:

<https://DobrzyDziennikarze.pl/2024/07/03/martyna-bunda-o-rodzinach-zastepczych/>

3. Dariusz Faron za tekst „Za przetrwanie medali nie dają”, wp.pl/SportoweFakty. Dziennikarz opisał Igrzyska Olimpijskie w Paryżu od innej strony. Porzucił blichtr i obrazki telewizyjne i sprawdził, co dzieje się z paryskimi bezdomnymi. Opis tekstu na stronie DobrzyDziennikarze.pl:

<https://DobrzyDziennikarze.pl/2024/09/09/dariusz-faron-o-bezdomnych-we-francji-i-igrzyskach-olimpijskich/>

4. Paweł Jędrzejewski za tekst „Kobiety w Polsce: jedna z niższych luk płacowych UE i drugie miejsce w stanowiskach kierowniczych”, Klub Jagielloński. Autor przeanalizował dane na temat luki płacowej w poszczególnych krajach UE, na których tle Polska nie wypada tak źle. Opis tekstu na stronie DobrzyDziennikarze.pl:

<https://DobrzyDziennikarze.pl/2024/08/09/pawel-jedrzejewski-o-sytuacji-kobiet/>

Zwycięzcą w kategorii dziennikarstwo społeczne został **Zbigniew Borek**. Swoją radość ujął w słowach:

– „Gratuluję wszystkim nominowanym, nagrodzonym. Organizatorom wielkie dzięki za gigantyczną robotę, ja w ogólnie Was podziwiam, bo dziennikarstwo jest sportem niemierzalnym, wyłonić jakiś liderów to jest dla mnie w ogólnie komiczna robota. Ja tego nie umiem i cieszę się, że robi to ktoś inny. Co do tematu, o którym napisałem. Prawie 700 samochodów przypada na 1000 mieszkańców w Polsce, jesteśmy unijnym liderem. W związku z tym, jak się chce pisać o wykluczeniu transportowym czy komunikacyjnym w takim

kraju jak nasz to jest takie mało „seksi”, tak bym to ładnie ujął. Cieszę się, że tygodnik Polityka zdecydował się jednak na wydrukowanie mojego tekstu. Cieszę się, tym bardziej że Instytut wyłapał je spośród morza innych tekstów o tematyce społecznej. Zupełnym zaskoczeniem, przemyłym dla mnie było to, że on został nominowany. To, że wygrał głosami internautów, obywateli to odczuwam z wielką radością.” – mówił Zbigniew Borek.

Nominowani w kategorii dziennikarstwo śledcze:

1. Renata Kim za tekst „Luksusowy apartament rektora za miliony od Collegium Humanum. „Kuriozalna sytuacja” [ŚLEDZTWO]”, Newsweek. W tekście Renata Kim odstąpiła kulisy kolejnego wątku w aferze Collegium Humanum, Dziennikarka odkryła wiele aspektów tej sprawy i wnikliwie opisała aferę, którą opinia publiczna żyje do dzisiaj. Opis tekstu na stronie DobrzyDziennikarze.pl:

<https://DobrzyDziennikarze.pl/2024/02/16/renata-kim-o-apartamencie-rektora/>

2. Patryk Słowik za tekst „Sienkiewicz, Wrzosek, Wolne Sądy i wniosek. Jak prokurator walczyła o wolne media”, wp.pl. Patryk Słowik udowodnił w tym tekście, że prawdziwe dziennikarstwo patrzy na ręce każdej władzy. Opisuje kulisy przejęcia mediów publicznych z ważnym udziałem prokurator Ewy Wrzosek. Opis tekstu na stronie DobrzyDziennikarze.pl:

<https://DobrzyDziennikarze.pl/2024/08/09/patryk-slowik-o-sprawie-ewy-wrzosek/>

3. Marcin Terlik i Szymon Piegza za tekst „Partyjny desant na Totalizator Sportowy. Polityczni działacze dostali lukratywne stanowiska”, onet.pl. Dziennikarze dotarli do lokalnych filii Totalizatora Sportowego i opisać wymianę stanowisk w spółce na osoby ściśle powiązane z nową władzą.

4. Katarzyna Włodkowska za tekst „Prokuratura nie widziała krzywdy Ewy gwałczonej w piwnicy i dręczonych dzieci. A prokurator idzie po awans”, Gazeta Wyborcza/Duży Format. Dziennikarka wróciła do opisanych przez siebie skandalicznych spraw i zwróciła uwagę na brak konsekwencji w stosunku do prokuratorów, którzy popełnili błędy – zamiast ponieść konsekwencje, nagradzano ich awansami. Opis tekstu na stronie DobrzyDziennikarze.pl:

<https://DobrzyDziennikarze.pl/2024/05/12/katarzyna-wlodkowska-o-skandalicznych-zaniedbaniach-puckiego-prokuratora/>

W kategorii dziennikarstwo śledcze zwyciężczynią została **Renata Kim**. Odbierając nagrodę, wspomniała o osobach, bez których wiele tekstów nie wyszłoby spod jej pióra:

– „Chciałbym podziękować wszystkim, którzy głosowali na mnie. Ta nagroda jest dla tych wszystkich osób, które przez ostatnie dwa i pół roku rozmawiały ze mną o Collegium Hummanum, bo to jest jeden z kilkudziesięciu tekstów. Te osoby się straszliwie bały, groziła im nie tylko utrata pracy, część z nich już tam nie pracowała. Od każdej słyszałam, że boja się zemsty Rektora, który potem siedział w areszcie. One jak przychodziły do mnie z tymi informacjami, ja bym ich sama nie wygrzebała [...] bez nich nie było tych tekstów, jestem im wdzięczna.” – mówiła Renata Kim

Ostatnią kategorią była długo wyczekiwana nagroda główna. Nominowani:

1. Wojciech Cieśla i Anna Gielewska (Frontstory.pl), Mariusz Gierszewski (Radio Zet), Szabolcs Panyi (vsquare.org) za tekst „Węgierski apartament za miliony. Odnaleźliśmy Daniela Obajtka w Budapeszcie”. Dziennikarze odnaleźli Daniela Obajtka na Węgrzech. Miał stawić się w Polsce na komisji śledczej, jednak jak wykazało dogłębne wspólne śledztwo dziennikarzy przebywa w Budapeszcie, a powiązania prowadzą do Viktora Orbana. Opis tekstu na stronie DobrzyDziennikarze.pl:

<https://DobrzyDziennikarze.pl/2024/08/05/mariusz-gierszewski-o-danielu-obajtku-w-budapeszcie/>

2. Dariusz Faron za tekst „Za przetrwanie medali nie dają”, wp.pl/SportoweFakty. Dziennikarz opisał Igrzyska Olimpijskie w Paryżu od innej strony. Porzucił blichtr i obrazki telewizyjne i sprawdził, co dzieje się z paryskimi bezdomnymi. Opis tekstu na stronie DobrzyDziennikarze.pl:

<https://DobrzyDziennikarze.pl/2024/09/09/dariusz-faron-o-bezdomnych-we-francji-i-igrzyskach-olimpijskich/>

3. Piotr Łodej za podcast „News albo Fake News”, Program Trzeci Polskiego Radia. W podcaście Dziennikarz dokładnie zgłębiał popularne fake newsy. Zapraszał w tym celu ekspertów, którzy w jasny i przejrzysty sposób tłumaczyli zawichości danego problemu. Opis jednego z materiałów na stronie DobrzyDziennikarze.pl:

<https://DobrzyDziennikarze.pl/2024/10/20/piotr-lodej-w-audycji-news-albo-fake-news/>

4. Patryk Słowik za tekst „Sienkiewicz, Wrzosek, Wolne Sądy i wniosek. Jak prokurator walczyła o wolne media”, wp.pl. Patryk Słowik udowodnił w tym tekście, że prawdziwe dziennikarstwo patrzy na ręce każdej władzy. Opisuje kulisy przejęcia mediów publicznych z ważnym udziałem prokurator Ewy Wrzosek. Opis tekstu na stronie DobrzyDziennikarze.pl:

<https://DobrzyDziennikarze.pl/2024/08/09/patryk-slowik-o-sprawie-ewy-wrzosek/>

Zwycięzcą w kategorii nagroda główna został **Piotr Łodej**. W jego imieniu nagrodę odebrała dr Karolina Rosińska, która miała okazję współtworzyć audycję „News albo Fake News”. Redaktorka odczytała list napisany przez zwycięzcę, w którym podziękował za wyróżnienie oraz pogratulował laureatom. Podkreślił rolę i znaczenie słuchaczy w rozwoju i współtworzeniu audycji. „Dla mnie jako dziennikarza, zajmowanie się tą tematyką jest wypełnianiem obowiązku rzetelnego informowania oraz wyrazem odpowiedzialności przed słuchaczami, zwłaszcza mediów publicznych” – przekazał w liście Piotr Łodej.

Podczas Gali Filip Gołębiowski, prezes Fundacji Instytutu Dyskursu i Dialogu zaznaczył, że inicjatywa Gali Dobrego Dziennikarstwa nie ma żadnego wsparcia politycznego czy korporacyjnego. Wszystko, co zostało przygotowane, powstało głównie dzięki pracy wolontariackiej. Nie byłoby to możliwe, gdyby nie Fundacja Instytutu Dyskursu i Dialogu, która została założona już 7 lat temu.

– „Nagroda zyskuje coraz większe uznanie w branży dziennikarskiej. Od początku naszym celem było, aby dziennikarstwo zmieniać na lepsze niezależnie od tego, czy dziennikarstwo bliższe konserwatyzmowi czy dziennikarstwo bliższe liberalizmowi, lewicy jakiegokolwiek stronie. Zawsze dla nas najważniejsze jest, żeby mówić, że rzetelność nie jest zależna od stronniczości, poglądów dziennikarzy, tylko od sposobu wykonywania pracy i chyba po tych nominacjach we wszystkich kategoriach to widać.” – zaznaczył Filip Gołębiowski, prezes Instytutu Dyskursu i Dialogu.

ZAŁĄCZNIK

Przykład zapytań z powołaniem się na tryb dostępu do informacji publicznej

Szanowni Państwo,

Powołując się na ustawę z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2020 r. poz. 2176), zwracam się z wnioskiem o udostępnienie informacji publicznej w następującym zakresie:

1. Proszę o przesłanie informacji o kontraktach reklamowych Cyfrowy Polsat S.A. ze spółkami Skarbu Państwa:
 - a) Ile kontraktów reklamowych zostało podpisanych w następujących latach: 2020, 2021, 2022, 2023? Z jakimi podmiotami były zawierane?
 - b) Jaka była średnia wartość kontraktów reklamowych zawieranych w ostatnich 3 latach?
2. Proszę o przesłanie informacji o postępowaniach sądowych wobec dziennikarzy zatrudnionych przez redakcję Polsat News:
 - a) Proszę o przesłanie liczby postępowań sądowych (cywilnych, karnych) toczonych wobec dziennikarzy zatrudnianych przez redakcję Polsat News w latach 2020–2023 w związku z ich działalnością dziennikarską w redakcji.
 - b) Jaka jest wysokość kosztów obsługi prawnej związanej z ewentualnymi postępowaniami sądowymi, o których mowa w poprzednim punkcie?
3. Proszę o przesłanie informacji o związkach zawodowych w redakcji:
 - a) Czy w redakcji są związki zawodowe? Jeśli tak, to ile ich jest i ile osób do nich należy?
 - b) Czy są Rady Pracownicze? Jeśli tak, to ile ich jest i ile osób do nich należy?

Przykłady pytań kierowanych do redakcji wraz z informacją o prowadzonym projekcie

Szanowna Redakcjo,

Jako fundacja Instytut Dyskursu i Dialogu realizujemy projekt „Obywatelska Agencja Ratingowa”. Ma on na celu zbadanie warunków funkcjonowania w redakcjach w Polsce. W ramach tego projektu zwracamy się z uprzejmą prośbą o odpowiedź na poniższe pytania, które pozwolą nam lepiej zrozumieć specyfikę pracy w Państwa redakcji:

1. Proszę o przesłanie informacji o sposobach zatrudnienia i współpracy:
 - a) Jak wielu pracowników/współpracowników zatrudnia redakcja?
 - b) Ile osób jest zatrudnionych na umowę o pracę?
 - c) Ile osób jest zatrudnionych na podstawie umów cywilno–prawnych? (zlecenia, umowa o dzieło)
 - d) Ile osób jest zatrudnionych w formie tzw. samozatrudnienia? (biznes to biznes)

- e) Ile osób jest zatrudnionych na innych formach?
2. Proszę o przesłanie informacji o wynagrodzeniach dziennikarzy:
- a) Jaka jest średnia wynagrodzeń w redakcji na szczeblu kierowniczym?
 - b) Jaka jest średnia wynagrodzeń w redakcji na szczeblu pracowników merytorycznych podlegających bezpośrednio kierownictwu?
 - c) Jaka jest średnia wynagrodzeń w redakcji wśród pracowników na najniższym szczeblu?
3. Proszę o przesłanie informacji o infrastrukturze budynku i dostosowaniu siedziby redakcji do potrzeb osób z niepełnosprawnościami:
- a) Czy na zewnątrz budynku są udogodnienia dla osób poruszających się na wózkach? (podjazd, oznaczone miejsca parkingowe)
 - b) Czy wewnątrz budynku są udogodnienia dla osób poruszających się na wózkach? (podjazdy, windy, szerokie korytarze, toalety)
 - c) Czy istnieją jakiegokolwiek ułatwienia/udogodnienia dla osób z niepełnosprawnościami innymi niż ruchowe? (np. niedowidzących, niedosłyszących, upośledzonych, itp.)
4. Proszę o przesłanie informacji o warunkach pracy w redakcji:
- a) Jakie są możliwości wykonywania pracy zdalnej w redakcji przez współpracujących z nią dziennikarzy/reporterów?
 - b) Jakie są szanse rozwojowe dla młodych osób zatrudnionych świeżo w redakcji? Czy redakcja oferuje pracownikom szkolenia rozwojowe lub benefity pozafinansowe?
 - c) Czy są jakieś standardy dotyczące kryzysów psychicznych pracowników lub przeciwdziałające wypaleniu zawodowemu/myślom samobójczym?
 - d) Czy w ostatnich 10 latach zdarzały się w redakcji jakieś sytuacje niepokojące (mobbing, molestowanie, itp.)? Czy istnieją jakieś procedury antymobbingowe w redakcji?
5. Proszę o przesłanie informacji o standardach dotyczących wypracowywania treści w redakcji:
- a) Jakie standardy dotyczące wypracowywania treści istnieją w redakcji?
 - b) Czy w redakcji istnieją jakieś standardy dotyczące weryfikowania prawdziwości informacji? Czy jest osobna komórka do weryfikacji?
 - c) Jak często dziennikarze muszą wyruszać w teren i wykonywać pracę stricte reporterską?

Lista szczegółowych pytań w formie ankiety, którą rozestano do wszystkich 30 redakcji z prośbą o odpowiedź, obejmowała ona wszystkie obszary audytu obywatelskiego

Prosimy o wpisanie nazwy redakcji, którą Pan/i reprezentuje oraz adres budynku, w którym siedzibę główną ma owa redakcja (do tego budynku odnosić się będą pytania w formularzu)

1. Czy przed wejściem do budynku są przynależne do niego miejsca parkingowe przeznaczone tylko dla osób z niepełnosprawnościami?

- a) Tak
- b) Nie
- c) Odmowa odpowiedzi
- d) Inna sytuacja (opisz:)

2. Czy budynek redakcji na zewnątrz ma jakieś inne udogodnienia dla osób z niepełnosprawnościami?

- a) Tak
- b) Nie
- c) Odmowa odpowiedzi
- d) Inna sytuacja (opisz:)

3. Czy są jakieś dodatkowe informacje nt. zewnątrz budynku, które są istotne z perspektywy jego dostępności?

4. Czy w siedzibie redakcji – wewnątrz budynku – są progi, które uniemożliwiają ich przekroczenie osobom poruszającym się na wózkach?

- a) Tak
- b) Nie
- c) Odmowa odpowiedzi
- d) Inna sytuacja (opisz:)

5. Czy znajdują się tam dające się wyodrębnić korpusy schodów? (jeśli tak, to ile?)

6. Czy budynek jest wyposażony w windę lub podjazdy wewnętrzne dla osób z niepełnosprawnościami?

- a) Tak
- b) Nie
- c) Inna sytuacja (opisz:)

7. Czy szerokość korytarza umożliwia poruszenie się osobom na wózkach?

- a) Tak
- b) Nie
- c) Inna sytuacja (opisz:)

8. Czy toalety są dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami?

- a) Tak
- b) Nie
- c) Inna sytuacja (opisz:)

9. Dodatkowe uwagi nt. dostępności wewnątrz budynku (opcjonalnie)

10. Ile stanowisk pracy (biurek z odpowiednim wyposażeniem dostępnych dla dziennikarzy redakcji) znajduje się w budynku redakcji? Proszę wpisać w zaokrągleniu do 10

11. Czy istnieje wspólna przestrzeń, w której można spożyć posiłek? Wpisz liczbę przestrzeni w redakcji

12. Czy istnieje miejsce, w którym pracownik może się zrelaksować/odstresować? Wpisz liczbę takich przestrzeni

13. Czy istnieją jakiegokolwiek ułatwienia/udogodnienia dla osób z niepełnosprawnościami innymi niż ruchowe (np. niedowidzących, niedosłyszących, upośledzonych, itp.)

14. Dodatkowa możliwość wpisania uwag dot. przestrzeni pracowniczej w redakcji (opcjonalnie)

15. Czy w redakcji (spółce/firmie będącej właścicielem redakcji) są związki zawodowe?

- a) Tak
- b) Nie
- c) Odmowa odpowiedzi

16. Czy w redakcji (spółce/firmie będącej właścicielem redakcji) istnieją Rady Pracownicze?

- a) Tak
- b) Nie
- c) Odmowa odpowiedzi

17. Dodatkowe uwagi w kwestii zrzeszania się pracowników (opcjonalnie)

18. Jaka jest średnia wynagrodzeń w redakcji na szczeblu kierowniczym? Prosimy podać w zaokrągleniu do 500 zł

Szczebel kierowniczy jest rozumiany jako Ci dziennikarze, którzy mają możliwość zarządzania co najmniej dwiema innymi osobami. W przypadku odmowy odpowiedzi prosimy wpisać: "Odmowa odpowiedzi"

19. Jaka jest średnia wynagrodzeń w redakcji na szczeblu pracowników merytorycznych podlegających bezpośrednio kierownictwu?

Ten szczebel pracowników jest rozumiany jako Ci, którzy sami nie zarządzają żadnymi zespołami ludzi, ale pewne doświadczenie i samodzielność w pracy dziennikarskiej. W przypadku odmowy odpowiedzi prosimy wpisać: "Odmowa odpowiedzi"

20. Jaka jest średnia wynagrodzeń w redakcji na szczeblu pracowników na najniższym szczeblu?

Ten szczebel pracowników jest rozumiany jako Ci, którzy są początkującymi pracownikami mediów w redakcjach i nie mają żadnej samodzielności ani nie zarządzają żadnymi zespołami ludzi. W przypadku odmowy odpowiedzi prosimy wpisać: "Odmowa odpowiedzi"

21. Dodatkowe uwagi w kwestii wynagrodzeń w redakcji (opcjonalnie):

22. Jak wielu pracowników/współpracowników zatrudnia redakcja?

Chodzi o wszelkiego rodzaju pracowników o charakterze dziennikarskim (reporterów, researcherów, prezenterów, publicystów, itp.). Nie chodzi o pracowników pozadiennikarskich

(księgowych, grafików, specjalistów ds. promocji, pracowników administracyjnych, itp.).
W przypadku odmowy odpowiedzi prosimy wpisać: "Odmowa odpowiedzi"

22a. Ile osób (wskazanych w pyt. 22) zatrudnionych jest na umowę o pracę? (proszę podać w zaokrągleniu do 5)

22b. Ile osób (wskazanych w pyt. 22) zatrudnionych jest na podstawie umów cywilno-prawnych? (zlecenia, dzieła)? (proszę podać w zaokrągleniu do 5)

22c. Ile osób (wskazanych w pyt. 22) zatrudnionych jest w formie tzw. samozatrudnienia (Biznes to biznes)? (proszę podać w zaokrągleniu do 5)

23. Jakie są możliwości wykonywania pracy zdalnej w redakcji przez współpracujących z nią dziennikarzy/reporterów?

24. Jakie są szanse rozwojowe dla młodych osób zatrudnionych świeżo w redakcji? (dziennikarzy, reporterów, researcherów, itp.)

25. Jakie szkolenia rozwojowe oferuje redakcja swoim pracownikom?

Jeśli nie ma żadnych szkoleń dla pracowników, to prosimy wpisać: "brak szkoleń"

25a. Jak często odbywają się szkolenia dla pracowników redakcji?

- a) Co najmniej raz w miesiącu
- b) Raz na kwartał (rzadziej niż raz w miesiącu)
- c) Raz na pół roku (rzadziej niż raz na kwartał)
- d) Raz w roku (rzadziej niż raz na pół roku)
- e) Rzadziej niż raz w roku
- f) Inna sytuacja (opisz:)

26. Dodatkowe uwagi co do szkoleń dla pracowników (opcjonalnie):

27. Czy pracownicy redakcji oprócz wynagrodzenia otrzymują także jakieś benefity pozafinansowe?

- a) Tak
- b) Nie
- c) Odmowa odpowiedzi
- d) Inna sytuacja (opisz:)

28. Czy są jakieś standardy dotyczące kryzysów psychicznych pracowników lub przeciwdziałające wypaleniu zawodowemu/myślom samobójczym?

- a) Tak
- b) Nie
- c) Odmowa odpowiedzi
- d) Inna sytuacja (opisz:)

29. Czy w ostatnich 10. latach zdarzały się w redakcji jakieś sytuacje niepokojące (mobbing, molestowanie, itp.)?

- a) Tak
- b) Nie
- c) Odmowa odpowiedzi

d) Inna sytuacja (opisz:)

31. Czy istnieją jakieś procedury antymobbingowe w redakcji?

- a) Tak
- b) Nie
- c) Odmowa odpowiedzi
- d) Inna sytuacja (opisz:)

32. Dodatkowe uwagi nt. procedur dot. niewłaściwego traktowania pracowników/czek w redakcjach (opcjonalnie):

33. Jakie standardy dotyczące wypracowywania treści istnieją w redakcji?

34. Czy w redakcji istnieją jakieś standardy dotyczące weryfikowania prawdziwości informacji?

- a) Tak
- b) Nie
- c) Odmowa odpowiedzi
- d) Inna sytuacja (opisz:)

35. Jak wygląda generalnie współpraca w zakresie kontraktów reklamowych ze spółkami, w tym zwłaszcza ze spółkami Skarbu Państwa? Dotyczy okresu 2020–2024

- a) We wskazanym okresie posiadaliśmy kontrakty reklamowe z co najmniej 1. Spółką
- b) We wskazanym okresie posiadaliśmy kontrakty reklamowe z co najmniej 1. spółką Skarbu Państwa
- c) We wskazanym okresie nie posiadaliśmy żadnych kontraktów reklamowych z żadnymi spółkami
- d) We wskazanym okresie nie posiadaliśmy żadnych kontraktów reklamowych z żadnymi spółkami Skarbu Państwa
- e) Inna sytuacja (opisz:)

Prosimy o zaznaczenie wszystkich prawdziwych odpowiedzi. Zdajemy sobie sprawę, że są to informacje wrażliwe, jednak z perspektywy obywatelskiej są to bardzo istotne informacje. Im bardziej transparentne medium – tym bardziej obywatele mogą mu ufać. W związku z tym prosimy o podzieleni się tymi informacjami.

36. Dodatkowe uwagi nt. kontraktów reklamowych/współpracy ze spółkami (w tym spółkami Skarbu Państwa) – opcjonalnie:

37. Jak często dziennikarze redakcji byli pozywani lub oskarżani za swoją pracę przez innych w ostatnich 10 latach?

- a) Nigdy
- b) Między 1 a 3
- c) Między 4 a 10
- d) Między 11 a 20
- e) Między 21 a 30
- f) Między 31 a 50
- g) Ponad 50 razy
- h) Odmowa odpowiedzi
- i) Inna sytuacja (opisz:)

38. W ramach jakich przepisów prawa odbywały się te postępowania?

- a) Art. 212 Kodeksu Karnego (tzw. zniestawienie)
- b) Art. 24 Kodeksu Cywilnego (ochrona dóbr osobistych)
- c) Inne (jakie?)

39. Czy redakcja/zarząd spółki dają wsparcie dziennikarzom w tych postępowaniach sądowych? Jeśli tak, to jakie?

W przypadku odmowy odpowiedzi prosimy wpisać: "Odmowa odpowiedzi"

40. Czy były inne postępowania (niekoniecznie sądowe) wobec dziennikarzy z Państwa redakcji albo groźby ich pozwania, które się nie spełniły?

- a) Nie, nigdy
- b) Tak, sporadycznie
- c) Tak, często
- d) Tak, bardzo często
- e) Inna sytuacja (opisz:)

41. Dodatkowe uwagi do postępowań sądowych wobec dziennikarzy Państwa redakcji (opcjonalnie):

42. Prosimy o wpisanie kodu weryfikacyjnego przestanego Państwu w wiadomości e-mail:

Tylko dzięki wpisaniu tu przestanego wcześniej kodu możemy mieć pewność kto uzupełnił ankietę i czy odnosi się ona do właściwej redakcji. W razie problemów z jego znalezieniem prosimy o kontakt pod 509143332.

43. Prosimy o przesłanie adresu e-mail, na który ma zostać wysłane potwierdzenie wprowadzenia ankiety:

Prosimy, aby adres mailowy nie zawierał żadnych danych osobowych umożliwiających identyfikację osoby. Ankieta nie zbiera żadnych danych osobowych.

**SFINANSOWANO ZE ŚRODKÓW NARODOWEGO INSTYTUTU WOLNOŚCI –
CENTRUM ROZWOJU SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO W RAMACH
KORPUSU SOLIDARNOŚCI – RZĄDOWEGO PROGRAMU WSPIERANIA I ROZWOJU
WOLONTARIATU SYSTEMATYCZNEGO NA LATA 2018-2030**

Toruń, 2024